

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Π Λ Α Τ Ω Ν Ο Σ
Κ Ρ Ι Τ Ω Ν

ΚΡΙΤΩΝ

(Ἡ περὶ πρακτέου, ἠθικός).

Τὰ τοῦ Διαλόγου πρόσωπα
ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΚΡΙΤΩΝ

Α. **ΣΩ.** Τί τῆνικάδε ἀφίξαι, ὦ Κρίτων; Ἡ οὐ πρῶτον ἔτι ἐστίν;

ΚΡ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Πηνίκα μάλιστα;

ΚΡ. Ὅρθρος βαθύς.

ΣΩ. Θαυμάζω, ὅπως ἠθέλησέ σοι ὁ τοῦ δεσμοτηρίου φύλαξ ὑπακοῦσαι.

ΚΡ. Εὐνήθης ἤδη μοί ἐστιν, ὦ Σώκρατες, διὰ τὸ πολλάκις δεῦρο φοιτᾶν, καί τι καὶ εὐεργέτηται ὑπὲρ ἐμοῦ.

ΣΩ. Ἄρτι δὲ ἤκεις ἢ πάλαι;

ΚΡ. Ἐπιεικῶς πάλαι.

Β. **ΣΩ.** Εἶτα πῶς | οὐκ εὐθύς ἐπήγειράς με, ἀλλὰ σιγῇ παρακάθησαι;

ΚΡ. Οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, οὐδ' ἂν αὐτὸς ἠθελον ἐν τοσαύτῃ τε ἀγρυπνίᾳ καὶ λύπῃ εἶναι. Ἄλλὰ καὶ σοῦ πάλαι θαυμάζω αἰσθανόμενος, ὡς ἠδέως καθεύδεις· καὶ

1) Οἱ ἀρχατοὶ διήρουν φυσικῶς τὸ ἡμερονύκτιον εἰς τὰ ἑξῆς μέρη: ὄρθρος, πρωτὶ, ἀγορὰ, πλήθουσα, μεσημβρία, δειλὴ πρωτὰ, δειλὴ ὄψια, ἑσπέρα, νύξ, μέσαι νύκτες, ὄρθρος βαθύς συμφώνως πρὸς τὰς σταθερὰς ἀνθρωπίνους ἑξῆς ἢ τὰ φυσικὰ φαινόμενα τὰ συμβαίνοντα κατ' αὐτό. Ὅρθρος βαθύς εἶναι 3-4 π.μ. Ἡ διαίρεσις τοῦ ἡμε-

ΠΛΑΤΩΝΟΣ

ΚΡΙΤΩΝ

(Ἦ περί τοῦ πρακτέου, ἠθικός)

Τά τοῦ διαλόγου πρόσωπα
ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΚΡΙΤΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1.

(Ὁ Κρίτων ἔρχεται νά ἀναγγείλῃ εἰς τόν Σωκράτη, ὅτι αὔριον πρέπει νά ἀποθάνῃ).

ΣΩ. Διατί ἦλθες, ὦ Κρίτων, τόσον πολὺ πρωΐ; Ἦ ἐπέρασεν ἡ ὥρα καὶ δὲν εἶναι πλέον πρωΐ;

ΚΡ. Βεβαιότατα, πρωΐ εἶναι.

ΣΩ. Τί ὥρα ἐπάγω κάτω;

ΚΡ. Βαθιά χαράματα¹.

ΣΩ. Ἀπορῶ πῶς ἠθέλησε νά σοῦ ἀνοίξῃ ὁ φύλαξ τοῦ δεσμωτηρίου.

ΚΡ. Μοῦ εἶναι ἤδη γνώριμος, ἐπειδὴ ἔχω ἔλθει πολλάς φοράς ἐδῶ, καὶ ἐπειδὴ ἔχει λάθει καὶ κάποιο φιλοδώρημα ἀπὸ ἐμέ.

ΣΩ. Πρὸ ὀλίγου δὲ ἔχεις ἔλθει ἢ πρὸ πολλοῦ;

ΚΡ. Ἀρκετὰ πρὸ πολλοῦ.

ΣΩ. Ἐπειτα πῶς δὲν με ἐξύπνησες ἀμέσως, ἀλλὰ κάθησαι πλησίον μου σιωπηλός;

ΚΡ. Δὲν σὲ ἐξύπνησα, μὰ τὸν Δία, ὦ Σωκράτη, διότι καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος δὲν θὰ ἠθελον νά εὐρίσκωμαι εἰς τόσην ἀγρυπνίαν καὶ λύπην· ἀλλὰ καὶ σὲ πρὸ πολλοῦ θαυμάζω βλέπων πόσο γλυκὰ κοιμᾶσαι· καὶ ἐπίτηδες δὲν σὲ ἐξύπνησα διὰ νά

ρονυκτίου εἰς ὥρας, ὅπως σήμερον, ἔγινε τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ ἀστρά- νόμου Ἰππάρχου τῷ 140 π.Χ.

ἐπιτηδές σε οὐκ ἤγειρον, ἵνα ὡς ἡδιστα διάγῃς. Καὶ πολ-
λάκις μὲν δὴ σε καὶ πρότερον ἐν παντὶ τῷ βίῳ εὐδαιμό-
νισα τοῦ τρόπου, πολὺ δὲ μάλιστα ἐν τῇ νυκτὶ παρεστῶση
ξυμφορᾷ, ὡς ῥαδίως αὐτὴν καὶ πρόως φέρεις.

ΣΩ. Καὶ γὰρ ἂν, ὦ Κρίτων, πλημμελὲς εἶη ἀγανα-
C κτεῖν τηλικούτων ὄντα, εἰ δεῖ ἤδη | τελευτᾶν.

ΚΡ. Καὶ ἄλλοι, ὦ Σώκρατες, τηλικούτοι ἐν τοιαύταις
ξυμφοραῖς ἀλίσκονται, ἀλλ' οὐδὲν αὐτοὺς ἐπιλύεται ἢ ἡλι-
κία τὸ μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν τῇ παρούσῃ τύχῃ.

ΣΩ. Ἔστι ταῦτα. Ἄλλὰ τί δὴ οὕτω πρόω ἀφίξαι ;

ΚΡ. Ἀγγελίαν, ὦ Σώκρατες, φέρων χαλεπὴν, οὐ σοί,
ὡς ἔμοι φαίνεται, ἀλλ' ἔμοι καὶ τοῖς σοῖς ἐπιτηδείοις πα-
σιν καὶ χαλεπὴν καὶ βαρεῖαν, ἣν ἐγώ, ὡς ἔμοι δοκῶ, ἐν
τοῖς βαρούται ἂν ἐνέγκαιμι.

ΣΩ. Τίνα ταύτην ; Ἡ τὸ πλοῖον ἀφίχεται ἐκ Δήλου, οὐ
D δεῖ | ἀφικομένου τεθνάναι με ;

ΚΡ. Οὗτοι δὴ ἀφίχεται, ἀλλὰ δοκεῖ μὲν μοι ἥξειν τήμε-
ρον ἐξ ὧν ἀπαγγέλλουσιν ἤκοντές τινες ἀπὸ Σουνίου καὶ
καταλιπόντες ἐκεῖ αὐτό. Δήλον οὖν ἐκ τούτων τῶν ἀγγελιῶν
ὅτι ἥξει τήμερον, καὶ ἀνάγκη δὴ εἰς αὐριον ἔσται, ὦ Σώ-
κρατες, τὸν βίον σε τελευτᾶν.

II. ΣΩ. Ἄλλ', ὦ Κρίτων, τύχῃ ἀγαθῇ. Εἰ ταύτῃ τοῖς
θεοῖς φίλον, ταύτῃ ἔστω. Οὐ μέντοι οἶμαι ἥξειν αὐτὸ |
14 τήμερον.

ΚΡ. Πόθεν τοῦτο τεκμαίρεται ;

ΣΩ. Ἐγώ σοι ἔρω. Τῇ γὰρ που ὑστεραία δεῖ με ἀπο-
θνήσκειν ἢ ἢ ἂν ἔλθῃ τὸ πλοῖον.

ΚΡ. Φασί γέ τοι δὴ οἱ τούτων κύριοι.

ΣΩ. Οὐ τοίνυν τῆς ἐπιούσης ἡμέρας οἶμαι αὐτὸ ἥξειν,

1) Οὗτοι οἱ ἄρχοντες εἶναι οἱ ἐν δεκά, οἱ ὅποιοι εἶχον τὴν
διοίκησιν τοῦ δεσμωτηρίου καὶ ἐφρόντιζον περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν
ποινῶν. Τοὺς καταδικασθέντας εἰς θάνατον ἐπότιζον τὸ κώνειον μετὰ
τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου.

περγᾶς ὅσον τὸ δυνατὸν πιὸ εὐχάριστα· καὶ πολλὰς μὲν ἕως τῶρα φορὰς σὲ ἐμακάρισα διὰ τὸν τρόπον σου, πολὺ δὲ περισσότερον κατὰ τὴν παροῦσαν συμφορὰν, διότι ὑποφέρεις αὐτὴν ἀγογγύστως καὶ ἤσυχα.

ΣΩ. Καὶ πράγματι, ὦ Κρίτων, θὰ ἦτο πολὺ ἄτοπον πρᾶγμα νὰ ἀγανακτῶ, ἐνῶ εἶμαι εἰς τοιαύτην ἡλικίαν, διότι πρέπει ἤδη νὰ ἀποθάνω.

ΚΡ. Καὶ ἄλλοι, ὦ Σωκράτη, εἰς τοιαύτην ἡλικίαν περιπίπτουν εἰς τοιαύτας συμφορὰς, ἀλλ' οὐδὲν ἀπαλλάσσει αὐτοὺς ἢ μεγάλη ἡλικία τοῦ νὰ μὴ ἀγανακτοῦν διὰ τὴν συμφορὰν ποὺ τοὺς εὔρει.

ΣΩ. Αὐτὰ εἶναι ἀληθῆ· ἀλλὰ διατί τέλος πάντων ἔχεις ἔλθει τόσον πολὺ πρῶτ' :

ΚΡ. Ἐγὼ ἔλθει, Σωκράτη, φέρων ἀγγελίαν δυσάρεστον, ὅχι εἰς σέ, ὅπως μοῦ φαίνεται, ἀλλ' εἰς ἐμέ καὶ τοὺς φίλους σου ὅλους καὶ δυσάρεστον καὶ βαρεῖαν, τὴν ὁποῖαν ἐγώ, ὅπως μοῦ φαίνεται, πάρα πολὺ βαριά ἤθελον ὑποφέρει.

ΣΩ. Ποία εἶναι ἡ ἀγγελία αὐτὴ ποὺ φέρεις; Ἡ ἔχει ἔλθει τὸ πλοῖον ἀπὸ τὴν Δῆλον μετὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ ὁποῖου πρέπει νὰ ἀποθάνω;

ΚΡ. Πράγματι δὲν ἤλθεν ἀκόμη, ἀλλ' εἰς ἐμέ τουλάχιστον φαίνεται, ὅτι θὰ ἔλθῃ σήμερον σύμφωνα μὲ τις εἰδήσεις ποὺ φέρουν μερικοὶ ποὺ ἤλθαν ἀπὸ τὸ Σούνιον καὶ ἄφησαν ἐκεῖ αὐτό· φανερόν δὲ εἶναι, ὅτι σύμφωνα πρὸς τὰς ἀγγελίας αὐτὰς θὰ ἔλθῃ σήμερον καὶ θὰ εἶναι ἀνάγκη πλέον αὔριον, Σωκράτη, νὰ ἀποθάνῃς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 2.

(Ὁ Σωκράτης εἶδεν ὄνειρον, ἐκ τοῦ ὁποῖου συμπεραίνει ὅτι δὲν θὰ ἀποθάνῃ αὔριον, ἀλλὰ μεθαύριον).

ΣΩ. Ἄλλ' ὦ Κρίτων, ἡ ὥρα ἢ καλὴ· ἐὰν τοιουτοτρόπως εἶναι ἀγαπητὸν εἰς τοὺς θεούς, τοιουτοτρόπως ἄς γίνῃ· ἀλλ' ὅμως νομίζω, ὅτι δὲν θὰ ἔλθῃ αὐτὸ σήμερον.

ΚΡ. Πόθεν συμπεραίνεις τοῦτο;

ΣΩ. Ἐγὼ θὰ σοῦ εἰπῶ· ἀναμφιδόλως, ὡς νομίζω, πρέπει νὰ ἀποθάνω τὴν ἐπομένην τῆς ἡμέρας κατὰ τὴν ὁποῖαν θὰ ἔλθῃ τὸ πλοῖον.

ΚΡ. Τοιουτοτρόπως λέγουν βέβαια οἱ ἀρμόδιοι διὰ ταῦτα¹.

ΣΩ. Νομίζω, λοιπόν, ὅτι δὲν θὰ ἔλθῃ αὐτὸ τὴν ἡμέραν

ἀλλὰ τῆς ἐτέρας. Τεκμαίρομαι δὲ ἔκ τινος ἐνυπνίου, ὃ ἐώρακα ὀλίγον πρότερον ταύτης τῆς νυκτός· καὶ κινδυνεύεις ἐν καιρῷ τινι οὐκ ἐγεῖραί με.

ΚΡ. Ἦν δὲ δὴ τί τὸ ἐνύπνιον ;

ΣΩ. Ἐδόκει τίς μοι γυνή προσελθοῦσα καλή καὶ εὐειδής, λευκὰ ἱμάτια ἔχουσα, καλέσαι με | καὶ εἰπεῖν· ὦ Σώκρατες,

ἡματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἱκοιο.

ΚΡ. Ἄτοπον τὸ ἐνύπνιον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἐναργές μὲν οὖν, ὡς γέ μοι δοκεῖ, ὦ Κρίτων.

III. ΚΡ. Λίαν γε, ὡς ἔοικεν. Ἄλλ', ὦ δαιμόνιε Σώκρατες, ἔτι καὶ νῦν ἐμοὶ πείθου καὶ σώθητι· ὡς ἐμοί, εἰὰν σὺ ἀποθάνῃς, οὐ μία ξυμφορὰ ἐστίν, ἀλλὰ χωρὶς μὲν τοῦ ἔστερῆσθαι τοιούτου ἐπιτηδείου, οἷον ἐγὼ οὐδένα μὴ ποτε εὐρήσω, ἔτι δὲ καὶ πολλοῖς δόξω, οἳ ἐμὲ καὶ σὲ μὴ σαφῶς ἴσασιν, ὡς οἷός | τ' ὦν σε σώζειν, εἰ ἤθελον ἀναλίσκειν χρήματα, ἀμελῆσαι. Καίτοι τίς ἂν αἰσχίων εἶη ταύτης δόξα ἢ δοκεῖν χρήματα περὶ πλείονος ποιεῖσθαι ἢ φίλους ; Οὐ γὰρ πείσονται οἱ πολλοί, ὡς σὺ αὐτὸς οὐκ ἠθέλησας ἀπιέναι ἐνθένδε ἡμῶν προθυμουμένων.

ΣΩ. Ἀλλὰ τί ἡμῖν, ὦ μακάριε Κρίτων, οὕτω τῆς τῶν πολλῶν δόξης μέλει ; Οἱ γὰρ ἐπιεικέστατοι, ὧν μᾶλλον ἄξιον φροντίζειν, ἠγήσονται αὐτὰ οὕτω πεπραχῆναι, ὥσπερ ἂν πραχθῆ.

D ΚΡ. Ἄλλ' ὁρᾷς δὴ, ὅτι ἀνάγκη, ὦ | Σώκρατες, καὶ

1) Ὁ ἥρωας τοῦ Ὀμήρου Ἀχιλλεὺς ἀπειλῶν τοὺς Ἀχαιοὺς, ὅτι θέλει φύγει ἀπὸ τὴν Τροίαν, λέγει εἰς τοὺς πρέσβεις αὐτῶν, εἰς τὴν Ἰλιάδα (I, 363) :

εἰ δέ κεν εὐπλοίην δῶψη κλυτὸς Ἐννοσίγαιος
ἡματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἱκοίμην

(Ἑρμ.: ἂν εὖση καλὸν ἄερα ὃ ξακουστὸς Ποσειδῶν, τὴν τρίτην ἡμέ-

πὸ ἐξημερώνει, ἀλλὰ τὴν ἐπομένην, συμπεραίνω δὲ αὐτὸ ἀπὸ κάποιου ὄνειρον, τὸ ὁποῖον ἔχω ἰδεῖ ὀλίγον πρωτύτερα κατ' αὐτὴν τὴν νύκτα· καὶ φαίνεται ὅτι εἰς κατάλληλον ὅπως-δήποτε ὥραν δὲν μὲ ἐξύπνησες.

ΚΡ. Ποῖον λοιπὸν ἦτο τὸ ὄνειρον;

ΣΩ. Ἐφαίνεται ὅτι μοῦ παρουσιάσθη κάποια γυνὴ ὠραία καὶ εὐμορφῆ, μὲ λευκὰ φορέματα, καὶ ἀφοῦ μὲ ἐφώναξε μὲ τὸ ὄνομά μου μοῦ εἶπεν· ὦ Σωκράτη,

Τὴν τρίτην ἡμέραν ἤθελες φθάσει εἰς τὴν Φθίαν¹.

ΚΡ. Πόσον θαυμαστὸν καὶ παράδοξον εἶναι τὸ ὄνειρον, Σωκράτη.

ΣΩ. Ἄλλ' ὅμως, ὅπως μοῦ φαίνεται, ὦ Κρίτων, εἶναι εὐλοφάνερρον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 3.

(Ὁ Κρίτων λυπεῖται σκεπτόμενος, ὅτι θὰ τὸν κατηγορήσουν, ὅτι δὲν ἠθέλησε νὰ σώσῃ τὸν διδάσκαλον καὶ φίλον του ἐξοδεύων χρήματα).

ΚΡ. Πολὺ πράγματι σαφὲς εἶναι, ὅπως φαίνεται. Ἄλλὰ, ὦ εὐλογημένε Σωκράτη, ἀκόμη καὶ τώρα νὰ πεισθῆς εἰς ἐμὲ καὶ νὰ σωθῆς· διότι, ἂν σὺ ἀποθάνῃς δὲν θὰ συμβῆ μία συμφορὰ εἰς ἐμέ, ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ ὅτι θὰ στερηθῶ ἐγὼ σοῦ, ὁ ὁποῖος εἶσαι τοιοῦτος φίλος, ὁποῖον ἐγὼ κανένα ποτὲ δὲν θὰ εὔρω, προσέτι δὲ καὶ εἰς τοὺς πολλοὺς θὰ φανῶ, ὅσοι ἐμὲ καὶ σὲ δὲν γνωρίζουν καλά, ὅτι, ἐνῶ ἡμῶν ἱκανὸς νὰ σὲ σώζω, ἐὰν ἤθελον νὰ ἐξοδεύω χρήματα, παρημέλησα νὰ σὲ σώσω· καὶ πράγματι ποῖα φήμη θὰ ἦτο αἰσχροτέρα ἀπὸ αὐτὴν, τοῦ νὰ φαίνωμαι δηλαδὴ ὅτι προτιμῶ τὰ χρήματα ἀπὸ τοὺς φίλους; Διότι δὲν θὰ πιστεύσῃ ὁ κόσμος, ὅτι σὺ ὁ ἴδιος δὲν ἠθέλησες νὰ φύγῃς ἀπὸ τὴν φυλακὴν, ἐνῶ ἡμεῖς ἐδεικνύομεν προθυμίαν νὰ σὲ ἐξαγάγωμεν ἀπὸ ἐδῶ.

ΣΩ. Ἄλλὰ διατί, ὦ καλότυχε Κρίτων, μάς μέλει τόσον πολὺ διὰ τὴν γνώμην τῶν πολλῶν; Διότι οἱ ἄριστοι, διὰ τοὺς ὁποίους ἀξίζει μάλλον νὰ φροντίζωμεν, θὰ νομίσουν, ὅτι αὐτὰ ἐπράχθησαν τοιουτοτρόπως, ὅπως ἀκριβῶς ἤθελονπραχθῆ.

ΚΡ. Ἄλλὰ βλέπεις ἤδη, ὦ Σωκράτη, ὅτι εἶναι ἀνάγκη

ραν θὰ φθάσω εἰς τὴν Φθίαν. Λίαν προσφυῶς τὰς λέξεις τοῦ Ἀχιλλέως λέγοντος, ὅτι θὰ μεταβῆ εἰς τὴν πατρίδα του, μεταχειρίζεται ὁ Σωκράτης, μέλλον νὰ ἀπέλθῃ εἰς ἄλλην, τὴν αἰώνιον ζωὴν, ἣτις εἶναι ἡ ἀληθὴς πατρίς.

τῆς τῶν πολλῶν δόξης μέλειν. Αὐτὰ δὲ δῆλα τὰ παρόντα νυνί, ὅτι οἷοί τ' εἶσιν οἱ πολλοὶ οὐ τὰ μικρότατα τῶν κακῶν ἐξεργάζεσθαι, ἀλλὰ τὰ μέγιστα σχεδόν, εἴαν τις ἐν αὐτοῖς διαβεβλημένος ᾖ.

ΣΩ. Εἰ γὰρ ὄφελον, ὦ Κρίτων, οἷοί τ' εἶναι οἱ πολλοὶ τὰ μέγιστα κακὰ ἐργάζεσθαι, ἵνα οἷοί τ' ᾗσαν καὶ τὰ μέγιστα ἀγαθὰ, καὶ καλῶς ἂν εἶχεν· νῦν δὲ οὐδέτερα οἷοί τε οὔτε γὰρ φρόνιμον οὔτε ἄφρονα δυνατοὶ ποιῆσαι, ποιοῦσι δὲ τοῦτο ὅτι ἂν τύχωσι.

Ε IV. ΚΡ. Ταῦτα μὲν δὴ | οὕτως ἐχέτω· τάδε δέ, ὦ Σώκρατες, εἶπέ μοι. Ἐγὼ γὰρ μὴ ἐμοῦ προμηθεῖ καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων, μή, εἴαν σὺ ἐνθύνδε ἐξέλθῃς, οἱ συκοφάνται ἡμῖν πράγματα παρέχωσιν ὥς σὲ ἐνθύνδε ἐκκλέψασιν, καὶ ἀναγκασθῶμεν ἢ καὶ πᾶσαν τὴν οὐσίαν ἀποβαλεῖν ἢ συχνὰ
45 χροῖματα, ἢ καὶ ἄλλο τι πρὸς τούτοις παθεῖν; Εἰ γὰρ τι τοιοῦτον | φοβεῖ, ἔασον αὐτὸ χαίρειν· ἡμεῖς γὰρ που δίκαιοί ἐσμεν σώσαντές σε κινδυνεύειν τοῦτον τὸν κίνδυνον καί, εἴαν δέῃ, ἔτι τούτου μείζω. Ἄλλ' ἐμοὶ πείθου καὶ μὴ ἄλλως ποίει.

ΣΩ. Καὶ ταῦτα προμηθεύμαι, ὦ Κρίτων, καὶ ἄλλα πολλά

ΚΡ. Μήτε τοίνυν ταῦτα φοβοῦ· καὶ γὰρ οὐδὲ πολὺ τὰργυρίον ἐστίν, ὃ θέλουσι λαβόντες τινὲς σῶσαί σε καὶ ἐξαγαγεῖν ἐνθύνδε. Ἐπειτα οὐχ ὁρᾷς τούτους τοὺς συκοφάντας ὡς

1) Εἰς τὰς Ἀθήνας εἶχε τὸ δικαίωμα πᾶς πολίτης νὰ κατηγορήσῃ πάντα ἄλλον καὶ εἰσαγάγῃ εἰς δίκην διὰ δημόσιον ἔγκλημα. Ἐπειδὴ δὲ τὰ πολυπληθῆ λαϊκὰ δικαστήρια δὲν ἦτο εὐκόλον νὰ φωτισθῶσι περὶ τῆς ἀθιότητος ἢ ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου καὶ τὸ πλεῖστον ἐξηρτᾶτο ἐκ τῆς ρητορικῆς δεινότητος τοῦ κατηγοροῦ, οὐδεὶς ἦτο ἀσφαλῆς, οὔτε ὁ ἀθιότητος, ὅτι θὰ διέφευγε τὴν καταδίκην. Ἐκ τούτου εἶχε σχηματισθῆ πλῆθος συκοφαντῶν, οἵτινες ἐξεβίαζον καὶ ἠπέλλουν τοὺς μᾶλλον ἡσυχούς πολίτας, ὅτι θὰ τοὺς εἰσαγάγωσιν εἰς δίκην δι' ἀνυπερκτον ἔγκλημα. Καὶ οἱ πολῖται ἐξηγούραζον τὴν ἡσυχίαν καὶ ἀσφάλειαν δίδοντες χρήματα εἰς τοὺς συκοφάντας. Ἐπειδὴ δὲ οἱ συκοφάνται ὀλίγον ἐφρόντιζον περὶ τοῦ δημο-

νά μᾶς ἐνδιαφέρη καὶ διὰ τὴν γνώμην τῶν πολλῶν· αὐτὸ δὲ ποῦ μᾶς συνέβη τώρα φανερώνει, ὅτι εἶναι ἱκανοὶ οἱ πολλοὶ ὄχι μόνον τὰ μικρότατα τῶν κακῶν νὰ κάμουν, ἀλλὰ σχεδὸν τὰ μέγιστα, ἂν κανεὶς ἔχει διαβληθῆ μεταξὺ αὐτῶν.

ΣΩ. Εἶθε, ὦ Κρίτων, νὰ ἦσαν ἱκανοὶ οἱ πολλοὶ νὰ κάμνουν τὰ μέγιστα κακά, διὰ νὰ ἦσαν ἱκανοὶ νὰ κάμνουν καὶ τὰ μέγιστα καλά καὶ τὸ πρᾶγμα θὰ ἐπήγαινε καλά· τώρα δὲ οὔτε τὸ ἔν εἶναι ἱκανοὶ νὰ κάμουν οὔτε τὸ ἄλλο· διότι οὔτε τὸν φρόνιμον ἄνθρωπον δύνανται νὰ κάμουν ἄφρονα, οὔτε τὸν ἄφρονα φρόνιμον, κάμνουν δὲ ὅ,τι τύχη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 4.

(Ὁ Κρίτων λέγει, ὅτι τὰ χρήματα τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν δραπέτευσίν του δὲν εἶναι πολλά. Ἐξ ἄλλου πολλοὶ φίλοι του εἶναι ἔτοιμοι νὰ ἐξοδεύσουν διὰ τοῦτο. Πρὸς τούτοις θὰ εὕρη ἀσφαλῆ διαμονὴν εἰς Θεσσαλίαν).

ΚΡ. Ταῦτα μὲν λοιπὸν τοιοῦτοτρόπως ἄς ἔχουν· τὰ ἐξῆς δέ, ὦ Σωκράτη, εἰπέ μου· ἄράγε μήπως προνοεῖς δι' ἐμέ καὶ τοὺς ἄλλους φίλους, μήπως ἔάν σὺ φύγῃς ἀπὸ ἐδῶ μέσα, οἱ συκοφάνται ἰ παρέχουν ἐνοχλήσεις εἰς ἡμᾶς, διότι δῆθεν συνετελέσαμεν νὰ φύγῃς κρυφίως ἀπὸ ἐδῶ μέσα καὶ ἀναγκασθῶμεν ἢ καὶ ὅλην τὴν περιουσίαν μας νὰ χάσωμεν ἢ πολλὰ χρήματα ἢ καὶ ἄλλο τι ἀκόμη νὰ πάθωμεν; Διότι, ἔάν φοβεῖσαι τοιοῦτόν τι, ἄφησε αὐτὸ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ καλόν· διότι ἡμεῖς βεβαίως εἶναι δίκαιον, ἀφοῦ σὲ σώσωμεν, νὰ διατρέχωμεν αὐτὸν τὸν κίνδυνον, καί, ἂν παραστῆ ἀνάγκη, ἀκόμη μεγαλύτερον τούτου· ἀλλὰ νὰ πείθεσαι εἰς ἐμέ καὶ νὰ μὴ κάμνης ἄλλως.

ΣΩ. Καὶ δ' αὐτὰ φροντίζω, ὦ Κρίτων, καὶ δι' ἄλλα πολλά.

ΚΡ. Οὔτε λοιπὸν αὐτὰ νὰ φοβῆσαι· διότι καὶ τὰ χρήματα δὲν εἶναι πολλά, τὰ ὁποῖα, ἀφοῦ λάθουν μερικοί, θέλουν νὰ σὲ σώσουν καὶ νὰ σὲ ὀδηγήσουν ἔξω ἀπὸ τὰ ὄρια τῆς Ἀττικῆς. Ἐπειτα δὲν βλέπεις τούτους τοὺς συκοφάντας πό-

σίου συμφέροντος, μᾶλλον δὲ περὶ τοῦ ἰδίου συμφέροντος, οὕτως ἠδύνατό τις πράγματι παραβαλῶν τοὺς νόμους, νὰ διαφεύγῃ τὸν κίνδυνον κλείων τὸ στόμα αὐτῶν. Αὐτὰ ἐννοῶν ὁ Κρίτων λέγει κατωτέρω: «Δὲν βλέπεις αὐτοὺς τοὺς συκοφάντας πόσον ἐντελεῖς εἶναι καὶ πόσα ὀλίγα χρήματα χρειάζονται δι' αὐτούς;»

B εὐτελείς, καὶ οὐδὲν ἂν δέοι ἐπ' αὐτοὺς πολλοῦ ἀργυρίου; Σοὶ δὲ ὑπάρχει μὲν | τὰ ἐμὰ χρήματα, ὡς ἐγὼ οἶμαι, ἱκανά· ἔπειτα καὶ εἴ τι ἐμοῦ κηδόμενος οὐκ οἶει δεῖν ἀναλίσκειν τὰμά, ξένοι ἔτι ἐνθάδε ἔτοιμοι ἀναλίσκειν· εἷς δὲ καὶ κεκόμικεν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ἀργύριον ἱκανόν, Σιμμίας ὁ Θηβαῖος· ἔτοιμος δὲ καὶ Κέβης, καὶ ἄλλοι πολλοὶ πάνυ. Ὡστε, ὅπερ λέγω, μήτε ταῦτα φοβούμενος ἀποκάμης σαυτὸν σῶσαι, μήτε, ὃ ἔλεγες ἐν τῷ δικαστηρίῳ, δυσχερές σοι γενέσθω, ὅτι οὐκ ἂν ἔχοις

C ἐξελεύων ὅτι χρῶο σαυτῶ· πολλαχοῦ μὲν γὰρ καὶ ἄλλοσε ὅποι ἂν ἀφίκη | ἀγαπήσουσί σε· εἰ δὲ βούλη εἰς Θετταλίαν εἶναι, εἰσὶν ἐμοὶ ἐκεῖ ξένοι, οἳ σε περὶ πολλοῦ ποιήσονται καὶ ἀσφάλειάν σοι παρέξονται, ὥστε σε μηδένα λυπεῖν τῶν κατὰ Θετταλίαν.

V. Ἔτι δέ, ὦ Σώκρατες, οὐδὲ δίκαιόν μοι δοκεῖς ἐπιχειρεῖν προἄγμα, σαυτὸν προδοῦναι, ἐξὸν σωθῆναι· καὶ τοιαῦτα σπεύδεις περὶ σαυτὸν γενέσθαι, ἅπερ ἂν καὶ οἱ ἐχθροί σου σπεύσαιέν τε καὶ ἔσπευσάν σε διαφθεῖραι βουλόμενοι. Πρὸς δὲ τούτοις καὶ τοὺς υἱεῖς τοὺς σαυτοῦ ἔμοιγε

D δοκεῖς προδιδόναι, οὓς σοι ἐξὸν καὶ | ἐκθρέψαι καὶ ἐκπαιδεῦσαι οἰχῆσει καταλιπών, καὶ τὸ σὸν μέρος, ὅτι ἂν τύχῃ, τοῦτο πράξουσιν· τεύξονται δέ, ὡς τὸ εἶκός, τοιούτων οἷάπερ εἴωθεν γίγνεσθαι ἐν ταῖς ὄρφανταῖς περὶ τοὺς ὄρφανούς. Ἡ γὰρ οὐ χρὴ ποιεῖσθαι παῖδας ἢ ξυνδιαταλαιπωρεῖν καὶ τρέφοντα καὶ παιδεύοντα· σὺ δέ μοι δοκεῖς τὰ ἄσθενεστάτα

1. Ὁ Σιμμίας καὶ ὁ Κέβης, ἀμφότεροι Θηβαῖοι, φίλοι ὅσπερ καὶ μαθηταὶ τοῦ Σωκράτους.

σον πρόστυχοι είναι και πόσον ὀλίγα χρήματα χρειάζονται δι' αὐτούς; Εἰς σέ δὲ ὑπάρχουν μὲν τὰ ἰδικά μου χρήματα, ὅπως ἐγὼ νομίζω, ἀρκετά· ἔπειτα δὲ καὶ ἐὰν κάπως φροντίζων δι' ἐμέ νομίζεις ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐξοδεύῃς τὰ ἰδικά μου, ἰδοὺ φίλοι ἐξ ἄλλης πόλεως ἐδῶ ἔτοιμοι νὰ ἐξοδεύουν· εἰς δὲ καὶ ἔχει φέρει δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν σκοπὸν χρήματα, ὁ Σιμμίας¹ ὁ Θηβαῖος· πρόθυμος δὲ εἶναι καὶ ὁ Κέβης¹ καὶ πάρα πολλοὶ ἄλλοι νὰ σέ ἐξαγάγουν ἀπὸ ἐδῶ. Ὡστε, ὅπως ἀκριβῶς λέγω, μὴτε ταῦτα φοβούμενος δειλιάσης νὰ σώσῃς τὸν ἑαυτὸν σου, μὴτε νὰ σοῦ φανῆ ὡς ἐμπόδιον ἐκεῖνο ποὺ ἔλεγες εἰς τὸ δικαστήριον, ὅτι δηλ., ἐὰν ἤθελες ἐξέλθει ἀπὸ ἐδῶ, δὲν θὰ ἤξευρες πῶς νὰ ζήσης· διότι καὶ εἰς ἄλλα μὲν πολλὰ μέρη, ὅπου καὶ ἂν ἔλθῃς, θὰ σέ περιβάλλουν μὲ ἀγάπην· ἐὰν δὲ θέλῃς νὰ ἔλθῃς εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ὑπάρχουν εἰς ἐμέ ἐκεῖ φίλοι, οἱ ὅποιοι θὰ σέ περιποιηθοῦν πολὺ καὶ θὰ σοῦ παράσχουν ἀσφάλειαν, ὥστε κανεὶς νὰ μὴ σέ ἐνοχλῇ ἀπὸ τοὺς κατοικοῦντας εἰς ἄλλην τὴν Θεσσαλίαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5.

(Ὁ Σωκράτης, κατὰ τὸν Κρίτωνα, δὲν πρέπει νὰ συμμαχήσῃ μετὰ τῶν ἐχθρῶν του κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ του.

Πρὸς τούτοις δὲν τοῦ ἐπιτρέπεται νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰ παιδιὰ του. Πρέπει νὰ σπεύσῃ νὰ λάβῃ ἀπόφασιν)

Προσέτι δέ, ὦ Σωκράτη, οὐδὲ δίκαιον πρᾶγμα μοῦ φαίνεται ὅτι ἐπιχειρεῖς, δηλ. νὰ ἀφήσῃς νὰ χαθῆς, ἐνῶ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν σου νὰ σωθῆς· καὶ τοιαῦτα ἀναγκάζεις νὰ γίνουν διὰ τὸν ἑαυτὸν σου, ὅποια καὶ οἱ ἐχθροὶ σου ἤθελον ἀναγκάσει καὶ ἠνάγκασαν, διότι ἤθελον νὰ σέ καταστρέψουν. Πρὸς τούτοις δὲ καὶ τοὺς υἱούς σου εἰς ἐμέ τουλάχιστον φαίνεσαι ὅτι ἀφήνεις νὰ χαθοῦν, τοὺς ὁποίους ἐνῶ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν σου νὰ ἀνατρέψῃς καὶ ἐκπαιδεύσῃς, θὰ τοὺς ἀφήσῃς καὶ θὰ φύγῃς, καί, ὅσον ἐξαρτᾶται ἀπὸ σέ, εἰς τοιαύτην κατάστασιν τοῦ βίου θὰ εὐρίσκωνται ὅποιαν ἢ τύχη θὰ παρέχῃ εἰς αὐτούς· θὰ πάθουν δέ, ὡς εἶναι φυσικόν, τοιαῦτα, ὅποια ἀκριβῶς συνηθῶς γίνονται κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὀρφανίας εἰς τοὺς ὀρφανούς. Διότι ἢ δὲν πρέπει νὰ κάμνῃ κανεὶς πα.διὰ ἢ νὰ κακοπερνᾷ κανεὶς διαρκῶς μαζὶ μ' αὐτὰ καὶ ἀνατρέφων καὶ ἐκπαιδύων αὐτά· σὺ δὲ μοῦ φαίνεται, ὅτι προτιμᾷς τὰ εὐκολώτατα· ἔχεις δὲ καθῆ-

αίρεῖσθαι· χρῆ δέ, ἄπερ ἂν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ ἀνδρεῖος
 ἔλοιτο, ταῦτα αἰρεῖσθαι, φάσκοντά γε δὴ ἀρετῆς διὰ παντὸς
 E τοῦ βίου ἐπιμελεῖσθαι· ὡς ἔγωγε καὶ ὑπὲρ σοῦ καὶ ὑπὲρ |
 ἡμῶν τῶν σῶν ἐπιτηδείων αἰσχύνομαι, μὴ δόξη ἅπαν τὸ
 πρᾶγμα τὸ περὶ σὲ ἀνανδρία τινὶ τῇ ἡμετέρᾳ πεπροᾶχθαι,
 καὶ ἡ εἴσοδος τῆς δίκης εἰς τὸ δικαστήριον, ὡς εἰσῆλθεν
 ἔξοδον μὴ εἰσελθεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ ἀγὼν τῆς δίκης, ὡς ἐγένετο,
 καὶ τὸ τελευταῖον δὴ τουτί, ὥσπερ κατάγελως τῆς πράξεως,
 κακία τινὶ καὶ ἀνανδρία τῇ ἡμετέρᾳ | διαπεφευγέναι ἡμᾶς
 46 δοκεῖν, οἵτινές σε οὐχὶ ἐσώσαμεν οὐδὲ σὺ σαυτόν, οἷόν τε
 ὄν καὶ δυνατόν, εἴ τι καὶ μικρὸν ἡμῶν ὄφελος ἦν. Ταῦτα
 οὖν, ὦ Σώκρατες, ὄρα μὴ ἅμα τῷ κακῷ καὶ αἰσχροῦ ἢ σοί
 τε καὶ ἡμῖν. Ἄλλὰ βουλεύου, μᾶλλον δὲ οὐδὲ βουλεύεσθαι
 ἔτι ὦρα, ἀλλὰ βεβουλεύσθαι. Μία δὲ βουλή· τῆς γὰρ ἐπιού-
 σης νυκτὸς πᾶντα ταῦτα δεῖ πεπροᾶχθαι. Εἰ δέ τι περιμενου-
 μεν, ἀδύνατον καὶ οὐκέτι οἷόν τε. Ἄλλὰ παντὶ τρόπῳ, ὦ
 Σώκρατες, πείθου μοι καὶ μηδαμῶς ἄλλως ποίει.

B VI. ΣΩ. ὦ φίλε Κρίτων, ἡ προθυμία σου πολλοῦ
 ἀξία, εἰ μετὰ τινος ὀρθότητος εἴη· εἰ δὲ μή, ὅσῳ μεί-
 ζων, τοσοῦτω χαλεπωτέρα. Σκοπεῖσθαι οὖν χρῆ ἡμᾶς, εἴτε
 ταῦτα πρακτέον εἴτε μή· ὡς ἐγὼ οὐ μόνον νῦν ἀλλὰ καὶ ἀει-
 τοιοῦτος, οἷος τῶν ἐμῶν μηδενὶ ἄλλῳ πείθεσθαι ἢ τῷ
 λόγῳ, ὃς ἂν μοι λογιζομένῳ βέλτιστος φαίνεται. Τοὺς δὲ
 λόγους, οὓς ἐν τῷ ἔμπροσθεν ἔλεγον, οὐ δύναμαι νῦν ἐκβα-
 λεῖν, ἐπειδὴ μοι ἤδε ἡ τύχη γέγονεν, ἀλλὰ σχεδόν τι ὁμοιοί
 C φαίνονται μοι, καὶ τοὺς αὐτοὺς πρεσβεύω | καὶ τιμῷ οὐσπερ
 καὶ πρότερον· ὧν εἴαν μὴ βελτίῳ ἔχωμεν λέγειν ἐν τῷ πα-

κον γὰ προτιμᾶς ταῦτα, τὰ ὅποια ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ ἀνδρεῖος ἤθελε προτιμήσει, ὅταν μάλιστα ἰσχυρίζεσαι, ὅτι καθ' ὄλην τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς σου φροντίζεις διὰ τὴν ἀρετὴν· διότι ἐγὼ τουλάχιστον ἐντρέπομαι καὶ διὰ λογαριασμὸν ἰδικόν σου καὶ διὰ λογαριασμὸν ἡμῶν τῶν φίλων σου μήπως φανῆ εἰς τὸν κόσμον, ὅτι ὅλα αὐτὰ ἔγιναν διὰ τὴν ἰδικὴν μας προστυχιά, καὶ ἢ δίκη ποῦ εἰσήχθη εἰς τὸ δικαστήριον, ἐνῶ ἤμποροῦσε γὰ μὴ εἰσαχθῆ, καὶ αὐτῆ ἢ διαδικασία ὅπως ἔγινε· καὶ κοινὰ εἰς τὰ ἄλλα, τοῦτο δὲ τὸ ὑστερινόν, ὡσὰν ρεζίλευμα τῶν προσπαθειῶν μας, γὰ νομίζη ὁ κόσμος ὅτι μᾶς διέφυγε ἐξ αἰτίας τῆς οὐτιδανότητός μας καὶ τῆς προστυχιάς μας ποῦ δὲν σὲ ἐσώσαμεν, οὐδὲ ἐσὺ τὸν ἑαυτόν σου, ἐνῶ ἦτο δυνατόν καὶ κατορθωτόν, ἐὰν ὑπῆρχεν ἔστω καὶ μικρὰ ὠφέλεια ἐκ μέρους μας! Αὐτὰ λοιπόν, ὦ Σωκράτη, πρόσεχε μήπως, ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι κακά, προξενήσουν καὶ ἐντροπὴν καὶ εἰς σὲ καὶ εἰς ἡμᾶς. Ἐπὶ ἀλλὰ σκέπτου, μᾶλλον δὲ οὐδὲ ὥρα ὑπάρχει πλέον γὰ σκέπτεσαι, ἀλλὰ γὰ ἔχῃς λάθει ἀπόφασιν· μία δὲ σκέψις ἄς ὑπάρχη· διότι κατὰ τὴν ἐρχομένην νύκτα ὅλα αὐτὰ πρέπει γὰ ἔχουν πραχθῆ· ἐὰν δὲ περιμένωμεν ὀλίγον, θὰ εἶναι ἀδύνατον πλέον καὶ ἀκατόρθωτον· ἀλλὰ μὲ κάθε τρόπον, ὦ Σωκράτη, γὰ πεισθῆς εἰς ἐμὲ καὶ γὰ μὴ κάμνης διαφορετικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 6.

(Ὁ Σωκράτης δηλώνει, ὅτι θὰ ἀκολουθήσῃ πάντοτε τὰς ὑπαγορεύσεις τοῦ ὀρθοῦ λόγου, προσθέτει δέ, ὅτι δὲν πρέπει γὰ λαμβάνωμεν ὑπ' ὄψιν ὅλας τὰς γνώμας ὄλων τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ μόνον τὰς ἀγαθὰς τῶν φρονίμων).

ΣΩ. ὦ φίλε Κρίτων, ἡ προθυμία σου γὰ μὲ σώσης θὰ ἤξιζε πολὺ, ἂν ἦτο κάπως ὀρθή· εἰ δὲ μή, ὅσον μεγαλυτέρα εἶναι, τόσον χειροτέρα· πρέπει λοιπόν γὰ ἐξετάζωμεν, ἂν πρέπει γὰ πράξωμεν αὐτὰ ἢ δὲν πρέπει· διότι ἐγὼ ὄχι μόνον τώρα, ἀλλὰ καὶ πάντοτε εἶμαι τοιοῦτος, ὥστε εἰς τίποτε ἄλλο ἐκ τῶν ἰδικῶν μου γὰ μὴ πείθωμαι παρὰ εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον, ὁ ὅποιος ἤθελε φανῆ καλύτερος εἰς ἐμὲ, ὅταν συλλογίζωμαι. Τοὺς δὲ λόγους τοὺς ὁποίους ἔλεγα πρότερον, δὲν δύναμαι τώρα γὰ ἀπορρίψω, διότι μοῦ ἔτυχεν αὐτῆ ἐδῶ ἢ συμφορά, ἀλλὰ σχεδὸν κάπως ὅμοιοι μοῦ φαίνονται καὶ τοὺς αὐτοὺς παραδέχομαι καὶ ἐκτιμῶ, τοὺς ὁποίους καὶ πρότερον παρεδεχόμην· ἐὰν δὲ δὲν ἔχωμεν γὰ λέγωμεν καλύτερα τούτων

ρόντι, εὖ ἴσθι ὅτι οὐ μὴ σοι ξυγχαρήσω, οὐδ' ἂν πλείω
 τῶν νῦν παρόντων ἢ τῶν πολλῶν δύναμις ὥσπερ παιῖδας
 ἡμᾶς μορμολύττηται, δεσμούςσιν καὶ θανάτους ἐπιπέμπουσα
 καὶ χρημάτων ἀφαιρέσεις. Πῶς οὖν ἂν μειριώτατα σκοποί-
 μεθα αὐτά ; Εἰ πρώτον μὲν τοῦτον τὸν λόγον ἀναλάβοιμεν,
 ὃν σὺ λέγεις περὶ τῶν δοξῶν, πότερον καλῶς ἐλέγεται ἐκά-
 D στοτε ἢ οὐ, ὅτι ταῖς μὲν δεῖ τῶν δοξῶν προσέχειν τὸν | νοῦν,
 ταῖς δὲ οὐ· ἢ πρὶν μὲν ἐμὲ δεῖν ἀποθνήσκειν καλῶς ἐλέ-
 γεται, νῦν δὲ κατάδηλος ἄρα ἐγένετο, ὅτι ἄλλως ἔνεκα
 λόγου ἐλέγεται, ἣν δὲ παιδιὰ καὶ φλυαρία ὡς ἀληθῶς ;
 Ἐπιθυμῶ δ' ἐγωγ' ἐπισκέψασθαι, ὦ Κρίτων, κοινῇ
 μετὰ σοῦ, εἴ τί μοι ἀλλοιότερος φανεῖται, ἐπειδὴ ὧδε
 ἔχω, ἣ ὁ αὐτός, καὶ εἴσομεν χαίρειν ἢ πεισόμεθα αὐτῶ.
 Ἐλέγεται δὲ πως, ὡς ἐγὼμαι, ἐκάστοτε ὧδε ὑπὸ τῶν οἰομέ-
 ρων τι λέγειν, ὥσπερ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, ὅτι τῶν δοξῶν,
 αἷς οἱ ἄνθρωποι δοξάζουσιν, δέοι τὰς μὲν | περὶ πολλοῦ
 E ποιῆσθαι, τὰς δὲ μὴ. Τοῦτο πρὸς θεῶν, ὦ Κρίτων, οὐ
 δοκεῖ καλῶς σοι λέγεσθαι ; Σὺ γάρ, ὅσα γε τᾶνθρώπεια,
 47 ἐκτὸς εἰ τοῦ μέλλειν | ἀποθνήσκειν αὔριον, καὶ οὐκ ἂν σε
 παρακρούοι ἢ παροῦσα ξυμφορὰ· σκόπει δὴ· οὐχ ἱκανῶς δο-
 κεῖ σοι λέγεσθαι, ὅτι οὐ πάσας χρὴ τὰς δόξας τῶν ἀνθρώ-
 πων τιμᾶν, ἀλλὰ τὰς μὲν, τὰς δ' οὐ ; Οὐδὲ πάντων, ἀλλὰ
 τῶν μὲν, τῶν δ' οὐ ; Τί φήσ ; Ταῦτα οὐχὶ καλῶς λέγεται ;

ΚΡ. Καλῶς.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὰς μὲν χρηστὰς τιμᾶν, τὰς δὲ πονηρὰς μὴ ;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Χρησται δὲ οὐχ αἱ τῶν φρονίμων, πονηραι δὲ αἱ
 τῶν ἀφρόνων ;

ΚΡ. Πῶς δ' οὐ ;

εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν, γνῶριζε καλῶς, ὅτι κατ' οὐδένα τρόπον δὲν θὰ συμφωνήσω μαζί σου, καὶ ἂν ἀκόμη περισσότερον ἀπὸ τὴν παροῦσαν συμφορὰν μᾶς φοβερίζει ὡσάν παιδιὰ μὲ μορμολύκεια ἢ δύνამις τῶν πολλῶν, στέλλουσα ἐναντίον μας καὶ φυλακίσεις καὶ θανάτους καὶ στερήσεις χρημάτων. Πῶς λοιπὸν ὀρθότατα ἠθέλομεν ἐξετάζει αὐτά ; Πρῶτον μὲν εἰάν τοῦτον τὸν λόγον ἠθέλομεν ἐξετάσει ἐξ ἀρχῆς τὸν ὁποῖον σὺ λέγεις περὶ τῶν γνωμῶν, ποῖον ἐκ τῶν δύο καλῶς ἐλέγετο κάθε φορά ἢ ὄχι, ὅτι εἰς ἄλλας μὲν ἐκ τῶν γνωμῶν πρέπει νὰ προσέχωμεν, εἰς ἄλλας δὲ ὄχι ; Ἡ πρὶν μὲν νὰ παραστῇ ἀνάγκη νὰ ἀποθάνω καλῶς ἐλέγετο, τώρα δέ, ὅπως φαίνεται, ἔχει γίνει ὀλοφάνερον, ὅτι ἀπλῶς ἐλέγετο διὰ νὰ γίνεται συζήτησις, ἦτο δὲ πράγματι κάποιος ἀστεϊσμός καὶ φλυαρία ; Ἐπιθυμῶ δὲ ἐγὼ τουλάχιστον, ὦ Κρίτων, νὰ ἐξετάσω ἀπὸ κοινοῦ μετὰ σοῦ, ἂν θὰ φανῇ ὁ λόγος οὗτος κάπως διαφορετικώτερος εἰς ἐμέ, ἐπειδὴ εὐρίσκομαι, εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν κατάστασιν, ἢ ὁ ἴδιος καὶ θὰ ἀφήσωμεν αὐτὸν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ καλὸ ἢ θὰ πεισθῶμεν εἰς αὐτόν· ἐλέγετο δὲ κατὰ τὸν ἐξῆς περίπου τρόπον, ὅπως νομίζω, κάθε φοράν ὑπὸ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι νομίζουν ὅτι λέγουν κάτι σπουδαῖον, ὅπως πρὸ ὀλίγου ἔλεγον, ὅτι δηλαδὴ ἐκ τῶν γνωμῶν, τὰς ὁποίας οἱ ἄνθρωποι πιστεύουν, πρέπει ἄλλας μὲν νὰ ἐκτιμῶμεν πολὺ, ἄλλας δὲ ὄχι· τοῦτο δι' ὄνομα τῶν θεῶν, ὦ Κρίτων, δὲν σοῦ φαίνεται ὅτι λέγεται ὀρθῶς ; Διότι σὺ, κατὰ τὰ συνήθως εἰς τοὺς ἀνθρώπους συμβαίνοντα, εἶσαι ἀπηλλαγμένος τοῦ νὰ μέλλῃς νὰ ἀποθνήσκῃς αὔριον καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ σὲ ἀπατᾷ ἢ παροῦσα συμφορὰ· συλλογίζου λοιπόν· δὲν σοῦ φαίνεται, ὅτι λέγεται ὀρθῶς, ὅτι δὲν πρέπει ἕλας τὰς γνώμας τῶν ἀνθρώπων νὰ παραδεχώμεθα, ἀλλὰ ἄλλας μὲν νὰ παραδεχώμεθα, ἄλλας δὲ ὄχι ; Οὐδὲ ἄλλων τῶν ἀνθρώπων τὰς γνώμας νὰ παραδεχώμεθα, ἀλλ' ἄλλων μὲν νὰ παραδεχώμεθα, ἄλλων δὲ ὄχι ; Τί λέγεις ; Ταῦτα δὲν εἶναι ὀρθά ;

ΚΡ. Ὅρθά εἶναι.

ΣΩ. Λοιπὸν τὰς μὲν ὀρθὰς γνώμας πρέπει νὰ παραδεχώμεθα, τὰς δὲ ἐσφαλμένας ὄχι ;

ΚΡ. Μάλιστα.

ΣΩ. Ὅρθαι δὲ δὲν εἶναι αἱ γνώμαι τῶν φρονίμων, ἐσφαλμένα δὲ αἱ γνώμαι τῶν ἀνοήτων ;

ΚΡ. Πῶς ὄχι ;

B VII. ΣΩ. Φέρε δή, πῶς αὖ τὰ τοιαῦτα ἐλέγετο ; | Γυμναζόμενος ἀνὴρ καὶ τοῦτο πράττων πότερον παντὸς ἀνδρὸς ἐπαίνω καὶ φόγω καὶ δόξῃ τὸν νοῦν προσέχει, ἢ ἐνὸς μόνου ἐκείνου; ὃς ἂν τυγχάνῃ ἰατροῦς ἢ παιδοτροίβης ὢν ;

KP. Ἐνὸς μόνου.

ΣΩ. Οὐκοῦν φοβεῖσθαι χρὴ τοὺς φόγους καὶ ἀσπάζεσθαι τοὺς ἐπαίνους τοὺς τοῦ ἐνὸς ἐκείνου, ἀλλὰ μὴ τοὺς τῶν πολλῶν.

KP. Δῆλα δή.

ΣΩ. Ταύτη ἄρα αὐτῷ πρακτέον καὶ γυμναστέον καὶ ἐδεστέον γε καὶ ποιέον, ἢ ἂν τῷ ἐνὶ δοκῇ τῷ ἐπιστάτῃ καὶ ἐπαῖοντι, μᾶλλον ἢ ἢ ξύμπασι τοῖς ἄλλοις.

KP. Ἔστι ταῦτα.

C ΣΩ. Εἶεν. Ἄπειθήσας δὲ τῷ ἐνὶ καὶ | ἀτιμάσας αὐτοῦ τὴν δόξαν καὶ τοὺς ἐπαίνους, τιμήσας δὲ τοὺς τῶν πολλῶν λόγους καὶ μηδὲν ἐπαῖόντων, ἄρα οὐδὲν κακὸν πείσεται ;

KP. Πῶς γὰρ οὐ ;

ΣΩ. Τί δ' ἔστι τὸ κακὸν τοῦτο ; Καὶ ποῖ τείνει, καὶ εἰς τί τῶν τοῦ ἀπειθοῦντος ;

KP. Δῆλον ὅτι εἰς τὸ σῶμα· τοῦτο γὰρ διολλύει.

ΣΩ. Καλῶς λέγεις. Οὐκοῦν καὶ τᾶλλα, ὧς Κρίτων, οὕτως, ἵνα μὴ πάντα διῶμεν, καὶ δὴ καὶ περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων καὶ αἰσχροῶν καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν,

D περὶ ὧν νῦν ἡ βουλή ἡμῖν ἔστιν, πότερον τῇ τῶν πολλῶν δόξῃ δεῖ | ἡμᾶς ἐπεσθαι καὶ φοβεῖσθαι αὐτήν ἢ τῇ τοῦ ἐνός, εἴ τίς ἔστιν ἐπαῖων, ὃν δεῖ καὶ αἰσχύνεσθαι καὶ φοβεῖσθαι μᾶλλον ἢ ξύμπαντας τοὺς ἄλλους ; ἜΩ εἰ μὴ ἀκο-